

PREEK DOOR DE WEEK+ n.a.v. zondag 21 mei 2023

Prediker: Remy Splinter

Titel: Brood uit de hemel

Bijbelgedeelte: Exodus 16:2-35 (NBV21).

²⁻³ Daar in de woestijn begon het volk zich opnieuw te beklagen. 'Had de HEER ons maar laten sterven in Egypte', zeiden ze tegen Mozes en Aäron. 'Daar waren de vleespotten tenminste gevuld en hadden we volop brood te eten. U hebt ons alleen maar naar de woestijn gebracht om ons hier allemaal van honger te laten omkomen.'

⁴ De HEER zei tegen Mozes: 'Ik zal voor jullie brood uit de hemel laten regenen. De mensen moeten er dan elke dag op uit gaan om net zo veel te verzamelen als ze voor die dag nodig hebben. Daarmee stel ik hen op de proef: Ik wil zien of ze zich aan mijn voorschriften houden.' ⁵ Op de zesde dag moeten ze tweemaal zo veel verzamelen en klaarmaken als op de andere dagen.' ⁶ Hierop zeiden Mozes en Aäron tegen de Israëlieten: 'Vanavond nog zult u inzien dat de HEER zelf u uit Egypte heeft geleid, ⁷ en morgen, in de ochtend, zult u de majesteit van de HEER zien. Hij heeft gehoord hoe u zich beklaagt. Dat is tegen Hem gericht, want wie zijn wij dat u zich bij ons zou beklagen?' ⁸ Mozes vervolgde: 'Vanavond zal de HEER u vlees te eten geven, en morgenochtend zult u volop brood hebben, want de HEER heeft uw geklaag gehoord. Dat is immers tegen Hem gericht en niet tegen ons – want wie zijn wij?'

⁹ Mozes zei tegen Aäron: 'Zeg tegen de hele gemeenschap van Israël: "Wend u tot de HEER, want Hij heeft uw geklaag gehoord."' ¹⁰ Zodra Aäron dit aan het volk had opgedragen en allen zich met het gezicht naar de woestijn hadden opgesteld, verscheen in een wolk de majesteit van de HEER. ¹¹ De HEER zei tegen Mozes: ¹² 'Ik heb gehoord hoe de Israëlieten zich beklagen. Zeg tegen hen: "Wanneer de avond valt zullen jullie vlees eten, en morgenochtend brood in overvloed. Dan zullen jullie inzien dat Ik, de HEER, jullie God ben."'

¹³ Diezelfde avond kwamen er grote zwermen kwartels aangevlogen, die in het kamp neerstreken, en de volgende morgen lag er overal rond het kamp dauw. ¹⁴ Toen de dauw opgetrokken was, bleek de woestijn bedekt met een fijn, schilferachtig laagje, alsof er rijp op de aarde lag. ¹⁵ 'Wat is dat?' vroegen de Israëlieten elkaar toen ze het zagen; ze begrepen niet wat het was. Mozes zei tegen hen: 'Dat is het brood dat de HEER u te eten geeft.' ¹⁶ De HEER heeft bepaald dat ieder ervan kan verzamelen wat hij nodig heeft. Iedereen mag er één omer van nemen voor elke persoon die bij hem in de tent woont.' ¹⁷ De Israëlieten deden dat. De een verzamelde veel, de ander weinig. ¹⁸ Toen ze het namaten, hadden zij die veel verzameld hadden niet meer dan een omer, en zij die weinig verzameld hadden niet minder, terwijl toch iedereen zo veel had genomen als hij nodig had. ¹⁹ Mozes verbood om ook maar iets ervan tot de volgende dag te bewaren. ²⁰ Sommigen luisterden niet naar hem en bewaarden toch iets; de volgende morgen zat het vol wormen en stonk het. Mozes werd woedend op hen.

²¹ Elke morgen verzamelde ieder zo veel als hij nodig had; zodra de zon begon te branden, smolt het weg. ²² Maar op de zesde dag verzamelden ze een dubbele hoeveelheid: twee omer per persoon. De leiders van het volk kwamen dit bij Mozes melden. ²³ Mozes zei tegen hen: 'De HEER heeft dit zo bepaald. Morgen is het een dag van rust, een heilige sabbat ter ere van de HEER. Bak of kook daarom wat u wilt klaarmaken, en bewaar wat er overblijft tot morgen.' ²⁴ Ze lieten dus iets over voor de volgende dag, zoals Mozes had opgedragen; nu stonk het niet en zaten er geen wormen in. ²⁵ 'Dit moet u vandaag eten,' zei Mozes, 'want vandaag is het sabbat, een dag ter ere van de HEER, en zult u

buiten het kamp niets vinden. ²⁶ Zes dagen kunt u voedsel verzamelen, maar de zevende dag is het sabbat, dan is het er niet. ²⁷ Toch gingen sommigen ook op de zevende dag op zoek, maar ze vonden niets. ²⁸ Toen zei de HEER tegen Mozes: 'Hoe lang blijven jullie nog weigeren mijn geboden en voorschriften in acht te nemen?' ²⁹ De HEER heeft jullie de sabbat gegeven en daarom geeft Hij jullie op de zesde dag voedsel voor twee dagen. Laat ieder dus op de zevende dag blijven waar hij is, niemand mag dan het kamp verlaten. ³⁰ Toen hield iedereen op de zevende dag rust.

³¹ Het volk van Israël noemde het voedsel manna. Het leek op korianderzaad, maar dan wit, en het smaakte als honingkoek. ³² Mozes zei: 'De HEER heeft het volgende bevolen: "Er moet één volle omer bewaard blijven voor de generaties die na jullie komen, want zij moeten het brood kunnen zien dat Ik jullie in de woestijn te eten heb gegeven toen Ik jullie uit Egypte leidde.'" ³³ Daarom zei Mozes tegen Aäron: 'Doe een volle omer manna in een kruik en zet die voor de HEER, om het manna daar voor de komende generaties te bewaren.' ³⁴ Zoals de HEER Mozes had opgedragen, zette Aäron de kruik voor de verbondstekst, om het manna daar te bewaren. ³⁵ Veertig jaar lang aten de Israëlieten manna, tot ze in bewoond gebied kwamen; ze aten manna tot ze de grens van Kanaän bereikten.

Bijzonderheden:

De vijfde preek van onze serie over het Bijbelboek Exodus, getiteld: Ik ben de Heer, uw God.

*****

Beste kringleden, broeders en zusters in de Heer,

Hongerig, hebberig, halsstarrig. Dat gaat ongetwijfeld over anderen... En inderdaad, Exodus gaat over het volk van Israël dat vanuit de slavernij op weg was naar het Beloofde land. En bij tijd en wijle zien we ze als hongerig, hebberig en halsstarrig. Ondanks Gods voorziening. Maar Exodus is niet alleen geschiedenis, het is ook voor alle geslachten erna een voorbeeld om daar over na te denken en er ons voordeel mee te doen.

Als we tot de conclusie komen dat de mens in al die jaren niet veranderd is, mogen we gelukkig weten dat de God waarover we in Exodus lezen, ook niet veranderd is. Of zijn we wel veranderd? Interessante vraag om over door te spreken, maar ook dan wetend dat God Dezelfde is en blijft!

Een hartelijke groet van het PddW(+) team

*****

MOGELIJKE AANVULLENDE BIJBELLEZINGEN

Kies vóór de kringbijeenkomst welke je daarvan wilt lezen.

Matteüs 4:4, Matteüs 6:11, Johannes 6:14, Johannes 6:32-35, Johannes 6:51, Hebrëen 3:1-15, Hebrëen 12:1-3, Hebrëen 13:8, 1 Korintiërs 10:13, Prediker 7:10, Deuteronomium 8:2-7

*****

ENKELE OPMERKINGEN

Inmiddels zijn we goed op weg in het verhaal van Exodus. Het volk van Israël heeft de overkant van de zee bereikt. Maar dan is de vraag: en nu? Het volk wordt de wildernis in gestuurd door God. Al snel begonnen ze te klagen. Eerst over het gebrek aan water. En nadat God daarin had voorzien bij Mara, klaagden ze over eten. Ze waren hongerig, hebberig en halsstarrig. Je kunt snel je oordeel klaar hebben over dit volk. Hoe is het toch mogelijk na alles wat ze hebben meegemaakt, dat ze zo ondankbaar, onverzadigbaar en ongehoorzaam waren? Maar als je eerlijk bent, dan moet je

concluderen dat het bij jezelf niet veel anders is. Mensen zijn in die zin niet veranderd. Maar gelukkig is ook de God over wie we lezen in dit verhaal niet veranderd.

1. Hongerig

Het was aan de ene kant begrijpelijk dat het volk begon te klagen. Zoals de Snickers-reclame luidt: Je bent jezelf niet als je trek hebt. Ze begonnen terug te verlangen naar Egypte, de plek waar ze zo ontzettend afgebeeld werden, omdat daar “de vleespotten tenminste gevuld waren en ze volop brood te eten hadden”. Waarom werden ze de woestijn in gestuurd voor veertig jaar lang? God deed dat met een bedoeling, om hun te vormen en te maken tot Zijn volk. Omdat ondanks dat het volk niet in slavernij zit, de slavernij nog wel steeds in het volk zit. Ze verlangen naar Egypte, zoals een verslaafde hunkert naar de verslaving waarvan hij weet dat het niet goed voor hem is. De woestijn is als het ware de afkickkliniek van God.

Ook wij kunnen missen wat God aan het doen is in ons leven, omdat we vastzitten in het verleden. Dan idealiseren we ons verleden door er met een gekleurde bril naar te kijken. Herinneringen kunnen heel selectief zijn. We vergeten de nare momenten en onthouden de mooie dingen. Deze nostalgie maakt dat we kunnen zeggen: ‘vroeger was alles beter’. Maar daarmee missen we wat God in *het hier en nu* van ons leven aan het doen is. Het leven kent seizoenen en die kunnen we niet overhaasten. Ook als je je gevoelsmatig in een woestijn begeeft, laat je niet verleiden door meteen te gaan klagen en terug te verlangen naar vroeger. Zet je klokken gelijk met die van de Heilige Geest en mis niet wat Hij nu in je leven aan het doen is.

Ze verlangden niet alleen terug naar Egypte, ze trokken de intenties van God in twijfel: “U hebt ons alleen maar naar de woestijn gebracht om ons hier allemaal van honger te laten omkomen.” Wanneer we Gods intenties beoordelen op basis van de manier waarop ons leven gaat, dan maken we God heel klein. Dan lijkt het alsof Hij de touwtjes toch niet in handen had. Alsof de God van liefde je uiteindelijk toch in de steek heeft gelaten. We laten ons verleiden tot die grote zonde: het niet vertrouwen van God. Als we onze noden bij God bekend maken, moeten we daarbij vertrouwen dat Hij onze gebeden hoort en zich over ons ontfermt, ook als we dat niet altijd ervaren.

2. Hebberig

Zo hoorde God namelijk ook het geklaag van het volk en voorzag het volk van vlees en brood, precies waar ze om vroegen. Hij liet in de avond een zwerm kwartels neerstrijken in hun kamp die ze konden vangen en eten. En de volgende ochtend vonden ze een fijn schilferachtige substantie op de grond: manna (wat letterlijk betekent: wat is dat?). Hoewel er natuurlijke verklaringen te geven zijn voor zowel kwartels als manna, neemt het niet weg dat dit een wonder is van God in de woestijn. En al deze wonderen moet ons doen inzien dat “Ik, de Heer, jullie God ben” (vers 12).

Ze kregen de opdracht erop uit te gaan en genoeg te verzamelen voor wat ze die dag nodig hadden. God voorziet dus in dagelijks brood. Dit doet denken aan het Onze Vader-gebed dat Jezus zijn discipelen leerde. (Matteüs 6:11).

Vertrouwen wij dat wat de Heer ons geeft voor vandaag voldoende is? Zijn we tevreden met wat we krijgen? De Israëlieten gingen erop uit en verzamelden zoveel manna als ze konden, “de een verzamelde veel, de ander weinig” (vers 17). Het volk was jarenlang onderdrukt en had daardoor waarschijnlijk de innerlijke overtuiging ontwikkelt dat je moest ‘pakken wat je pakken kon’. In Egypte was er niemand die voor je zorgt, dus je moet zelfvoorzienend zijn. In de woestijn leerden ze dat God nu voor hen zorgt en ze daar echt op mogen vertrouwen.

Het wonderlijke was dat iedereen precies evenveel manna had, ongeacht de hoeveelheid manna die ze verzameld hadden. Iedereen had precies genoeg voor de dag. Je hoeft dus niet krampachtig vast

te houden aan je aardse zekerheden uit angst dat je tekortkomt. God ziet erop toe dat iedereen krijgt wat hij/zij nodig heeft. Mozes reflecteert in Deutonomum 8 op wat er gebeurde in de woestijn en hij concludeert dat het manna duidelijk maakt 'dat een mens niet leeft van brood alleen, maar van alles wat de mond van de Heer voortbrengt.' Leven jij elke dag in die volle afhankelijk van God Zelf en niet alleen van wat Hij geeft? We denken nog veel te vaak dat we het wel zonder God af kunnen. Dat blijkt als we vooral bij Hem aankloppen als er in ons leven iets ergs gebeurt.

3. Halsstarrig

In die zin zijn we halsstarrig en hardleers. We hebben de woestijn nodig om te ervaren hoe afhankelijk van God we eigenlijk zijn. Het volk verzamelde het brood, maar mocht niets bewaren voor de volgende dag. Ze werden getest en natuurlijk waren ze ongehoorzaam. En het brood zat de volgende dag vol wormen. Het was dagelijks brood en het smolt weg zodra de zon begon te branden. Het was een test van God, een oefening, elke dag opnieuw, voor veertig jaar, totdat ze hun oude gewoonten hadden afgeleerd en gewend waren geraakt aan deze nieuwe realiteit: God zorgt voor je, vertrouw op Hem.

De andere gewoonte die ze moesten leren was het houden van de sabbat. Op de zesde dag van de week verzamelden ze namelijk twee keer zoveel manna, omdat de Heer had bepaald dat de zevende dag een dag van rust is, een heilige sabbat ter ere van Hem. De zevende dag zou er dus geen brood te vinden zijn, maar hier waren sommigen ongehoorzaam en gingen toch op zoek. Ze vertrouwden God dus niet dat deze hoeveelheid brood voldoende was én ze dachten aan het werk te kunnen op deze zevende dag. Ze waren ongehoorzaam aan de bepalingen van God. De sabbat zit ingebakken in de scheppingsorde, want God Zelf nam rust op de zevende dag nadat Hij de schepping gemaakt had. Zo wordt het volk, maar ook wij, opgeroepen een dag in de week rust te houden ter ere van Hem (al voordat het opgetekend werd in de tien geboden).

Christenen doen dit dan niet op zaterdag zoals de Joden, maar op zondag, omdat dit de dag is dat Jezus is opgestaan uit de dood wat de wereld zo radicaal op zijn kop heeft gezet, dat we hier elke week bij bepaald moeten blijven. We willen hier niet aan gehoorzamen op een wettische manier, maar vanuit het besef dat we God zó nodig hebben. Hij geeft Zijn bepalingen niet om ons te onderdrukken, maar om ons vrij te maken. Wij hebben het zo nodig stil te staan bij wie God is, te bidden, samen te komen met broeders en zusters en samen te eten van het brood dat leven geeft. In Johannes 6 lezen we: *Maar Jezus zei: "Waarachtig, Ik verzeker u: niet Mozes heeft u het brood uit de hemel gegeven, maar mijn Vader; Hij geeft u het ware brood uit de hemel. Het brood van God is het brood dat neerdaalt uit de hemel en dat leven geeft aan de wereld." "Geef ons altijd dat brood, Heer!" zeiden ze toen. "Ik ben het brood dat leven geeft", zei Jezus. "Wie bij Mij komt zal geen honger meer hebben."* Als we dit inzien, komen we niet bij Jezus om brood van Hem te krijgen, want Hij IS het brood uit de hemel. Hij vult onze maag, Hij verzadigt onze honger naar meer en Hij geeft ons de rust die we nergens anders kunnen vinden. Hij is ons dagelijks brood, Hij is genoeg.

*****

LIEDEREN

847 – Onze schuilplaats is God

717 – Stil, mijn ziel, wees stil

Hij is genoeg voor mij

849 – Goedheid van God

King of my heart

*****

GESPREKSVRAGEN

Onderstaande gespreksvragen zijn bedoeld als een voorzet voor de kringleider. *Bekijk welke je kunt gebruiken of kunt aanvullen met vragen die specifiek voor jouw kring of groep belangrijk kunnen zijn.*

1. Wissel uit wat jou in de dienst met name aansprak. Welke verandering brengt dit teweeg in jouw eigen geestelijk leven in navolging van Jezus? Denk daarbij ook aan wat jou in de Bijbeltekst en de preek van zondag opviel en aansprak. Als je daarin hebt ervaren dat de Heer tot je sprak, hoe zou je dan Zijn woord aan jou kunnen samenvatten?

2. Neem tijd om elkaar op te bouwen met het getuigenis van wat de Heer de laatste weken in je leven aan het doen is:

- a. in het lezen van de Bijbel (Woord);
- b. in de omgang met Hem in je gebedsleven (Gebed);
- c. in hoe je bidt en je jezelf openstelt naar mensen die Hem nog niet kennen (Zending);
- d. in hoe je bidt voor je mede-geloofsgenoten en hen zoekt te dienen in het geloof (Zorg);
- e. in hoe je tot zegen bent voor je leefomgeving, in de straat en je werk, in je sociale leven (Zegen).

3. Noteer wat jou in de lezing in het bijzonder aansprak of bij jou tot vragen leidt; deel dit met elkaar.

4. God testte - in het kader van Zijn herstelman voor de mens - het volk om te zien of zij op Hem vertrouwden of niet. Het bleek niet gemakkelijk. Neem eens tijd om na te denken hoe het met jouw geloofsvertrouwen is (of was) in bepaalde situaties. Wat leerde dat jou?

5. In welk seizoen zit jij nu van jouw leven? Wat zijn de lessen die jij in dit seizoen zou moeten leren? Laat jij je wel eens verleiden tot de uitspraak: 'vroeger was alles beter'?

Op welke manier kan je blijven hangen in het verleden? In welke zin kleurt dat hoe je het leven in het heden ervaart? Kun je zien wat God aan het doen is in het hier en nu?

6. Jezus leert ons bidden met de woorden: 'Geef ons heden ons dagelijks brood'. Wat betekent dat volgens jou? Ervaar je dat je elke dag van God precies ontvangt wat je nodig hebt, zoals het volk in de woestijn? Waar merk je dat God voor jou zorgt? Zijn er ook tijden dat je dat moeilijk vindt? Wanneer/in welke situaties?

7. Het volk was halstarrig en hardleers. Ze hielden Gods geboden niet in acht en gingen op de sabbat toch op zoek naar manna. Wat betekent het voor jou om God te gehoorzamen in het licht van de genade van Christus? God geeft Zijn bepalingen niet om te onderdrukken, maar om vrij te maken. Ervaar jij dat ook zo? Waar weet je van jezelf dat je ongehoorzaam bent aan God? Hoe is voor jou de zondag als een dag ter ere van de Heer, om er diep bij bepaald te worden dat jij God nodig hebt en niet andersom?

8. *"Ik ben het brood dat leven geeft", zei Jezus. "Wie bij Mij komt zal geen honger meer hebben, en wie in Mij gelooft zal nooit meer dorst hebben."* Wat is voor jou 'broodnodig' om geestelijk gezond te blijven?

9. Het manna van God moest bewaard worden om aan het nageslacht te laten zien wat God gedaan had. Wat geven wij door van wat we van God hebben ontvangen? En hoe?

*****

GEBEDSSUGGESTIE

Heer, U bent het brood dat leven geeft. Vergeef ons voor onze ondankbaarheid, hoe we alles voor lief kunnen nemen wat U ons elke dag weer geeft. Vergeef ons dat we zo onverzadigbaar kunnen zijn, altijd bang tekort te komen en daarmee niet vertrouwen dat U voor ons zorgt en ons ten diepste alles geeft wat we nodig hebben. Dank U wel voor Uw oneindige geduld voor halsstarrige mensen zoals wij. O Heer, vul onze maag, verzadig onze honger naar meer en geef ons in ons hart rust en vrede die alle verstand te boven gaat. U bent zoveel meer dan genoeg voor ons. Vader, in Christus geeft U ons het dagelijkse brood uit de hemel wat we nodig hebben, daar prijzen we Uw grote naam voor. Dit bidden en danken we in die naam, in Jezus' naam alleen, amen.

*****

